

**Přátelství
nepřerušené ani před oltářem smrti,
které kdysi před sicilským tyranem Dionýsiem projevili
Damon a Pythias,**

dnes ho na divadelním jevišti předvede a zahraje
přeslavná, urozená a ušlechtilá mládež nejvyšší gramatikální třídy
císařské a královské koleje Tovaryšstva Ježíšova v Kladsku
roku 1720, v měsíci červnu, dne ...

NÁMĚT

Damon a Pythias spolu uzavřeli tak věrné přátelství, že když Dionýsius ze Syrakús jednoho z nich odsoudil k smrti a on si vyžádal několik dní kvůli vyřízení rodinných záležitostí, druhý se bez sebemenšího zaváhání nabídl tyranovi jako rukojmí, než se přítel vrátí. Učinil to i za cenu ohrožení vlastního života, kdyby se první ve stanovený den nevrátil. Když se přiblížil určený den a on se nevracel, všichni odsuzovali toho, kdo se tak lehkovážně zaručil, za nerozvážnost a šílenství. Když však v téže hodině, kterou Dionýsius stanovil pro popravu, přišel ten, jemuž byla smrt původně určena, tyran užasl nad jejich přátelstvím, pro jejich věrnost jim odpustil trest a požádal je, aby ho přijali za třetího do svého přátelského spolku. Z 3. knihy Ciceronova díla O povinnostech a z Valeria Maxima, 4. kniha, 7. kapitola o přátelství.

PŘEDEHRA

Přátelství a Věrnost touží být nerozlučně spojeni. Proto žádají a prosí Vulkána, aby je spojil ocelovým poutem.

Vulkán se svými druhy při práci zpívá.

Vulkán:	Hej, rychle sem, zhotovte, v potu tváře udělejte, vyrobte, připravte pouta, díky nimž se ti, kdo milují, budou zbožňovat věčně a stále, až do smrti.
5	Rychle do práce, ať vaše pravice hbitě dokončí pouto, které jsem přikázal vyrobit.

- Druhové: Tady ho vidíš,
udělali jsme ho dobře.
- Vulkán: Ó mé hlavičky! Chválím vás!
Jaký dar bude dostatečnou odměnou pro vaše pravice?
- Druhové: Bude pro nás odměnou, když nám z nebe přineseš
10 třeba jen jedinou kapku nektaru.
- Vulkán: Přinesu, přinesu.
A vida! Přicházejí hosté.
- P. a V.:¹ Příbuzný velkého
Jova a tvůrce jeho blesků!
- Vulkán: Co vy dva hledáte v těchto končinách?
- Přátelství: Milujeme jeden druhého a toužíme být
15 ve své lásce nerozlučně spojeni.
- Vulkán: Žádáte mou pomoc?
- Věrnost: Ano, žádáme, abys nás navzájem spojil
věčným poutem.
- Vulkán: To se hned stane.
Rychle tedy, druhové moji! Přineste sem pouta,
která jste před chvílí zhotovili, a svažte jimi
20 tyto paže.
- Druhové: Hned uděláme, co příkazuješ.

Zpěv

- P. a V.: Ej, nyní jsme spojeni, probodnutí ocelovým poutem,
budeme se milovat, budeme se milovat.
I kdyby nás nebe stíhalo hněvem a celá země se trásla,
budeme se milovat, budeme se milovat.
25 Nikdo nerozdělí ty, jež láska spojí,
budeme se milovat, budeme se milovat.

PROLOG

Vykládá milostivému posluchači průběh děje a žádá ho, aby hercům shovívavě naslouchal.

Předkládáme vám, nejvznešenější posluchači, příběh Damona a Pythia, dvou přátel velmi proslulých nejen na Sicílii, tedy ve své rodné zemi, ale i po celém světě. Nikdo ať nepochybuje o tom, že až vám je budeme předvádět, budete je považovat za Hérakla a Thésea, Pylada a Oresta, Nísa a Euryala.² Proto už víc nebudu vykládat a jen nejlaskavěji prosím, abyste nás sledovali trpělivě a poslouchali shovívavě. Buďte tedy trpěliví, dívejte se se shovívavostí a zachovejte nám přízeň.

¹ Přátelství a Věrnost.

² Autor uvádí příklady věrných přátelství z antické mytologie a literatury.

1. SCÉNA

Damon si připomíná, jak vytrvalý cit mu opakovaně prokazoval Pythias, a rozhodne se být jeho přítelem navždy. Z dopisu, který dostane, se dozví, že Pythias učinil totéž, a přijímá to s viditelným potěšením.

- 30 Damon: Cokoli dělám, na cokoli myslím, vždy se mi na mysl znovu vrací můj Pythias. Ó Pythie! Ó sladké jméno! Ó má rozkoši! Má sladká a jediná radosti! Kdo mi umožní, abych tě tu rychle měl, políbil tě, objal, těšil se z tebe? Jak sladké je jméno Pythias, je to nejmilejší přítel na celém světě! Sladký host mého srdce! Ach Pythie! V tobě vždy naleznu vítané spočinutí!
- 35 Kromě tebe má duše po ničem netouží, jen pouhá vzpomínka na tebe mě činí dost blaženým! Déle se již neudržím; poběžím ti rychle naproti, snad bych mohl spatřit alespoň tvůj stín.
- 40 Posel: Jestli se nemýlím, vidím tamhle Pythiova Patrokla?³ Ovšem, nemýlím se. Přistoupím k němu.
- Damon: Vidíš Damona.
- Posel: Ó já blažený, bohové mě šťastně dovedli až sem! Stojím tváří v tvář druhému Pythiovi.
- Damon: Tím si buď jist.
- 45 Posel: Tak tedy, Damone, přijmi mým prostřednictvím tisíc pozdravů od svého milého Pythia a tento list.
- Damon: Hvězdy, činíte mě dvojnásobně blaženým, když mi přinášíte pozdrav a zároveň dopis od mého Pythia! Ó můj Pythie! Tobě jedinému zasvěcuji svůj život! Po pravdě budu říkat, že ty jsi můj bůh! Teď si však rychle nasbírám⁴ med z plástve, kterou mi poskytl můj medově sladký Pythias. Tento dopis přináší všechno, co se mé srdce dlouho snažilo dozvědět. Přečtu si všechno, pod slupkou se skrývá léčivý plod.
- 50

³ *Patroclus, i. m.* – věrný přítel hrdiny Achillea.

⁴ V lat. hříčka s dvojím významem slovesa *legere*, které znamená „sbírat“ i „číst“.

- 55 Ó já blažený! Rozplývám se radostí,
 když můj věrný Pythias, plný přátelského citu,
 ke mně chvátá podle mého přání; když to čtu,
 každé písmeno mi přináší plástek medu.
 Pythie, jaký přátelský cit vyvoláváš v mém nitru!
- 60 Budiž tedy, jsem Pythiův zcela oddaný
 služebník, jen v něm má mé srdce zalíbení.
 Oplat' mu radostnou zprávu! Ať mu poslové
 donesou tisíceré díky. To si žádá mé srdce.
 Já, Damon, jsem zde a zasvěcuji své srdce (tak je to správné)
 našemu přátelství.
- 65 Posel: Chceš snad ještě dodat něco,
 co bych mu měl vyřídit?
- Damon: Nech toho
 a jdi. Půjdeš napřed, já tě budu brzy následovat
 a přinesu sám sebe jako živý dopis.
- Posel: Jak si přeješ,
 vracím se k Pythiovi, už letím.
- Damon: Budu tě následovat.

2. SCÉNA

Dionýsius se kvůli své krutovládě bojí o hlavu. Proto pod hrozbou těžkého trestu znovu zakáže veškeré přátelské schůzky.

- 70 Andromisus:⁵ Sicílie, budeš žít, dokud ti bude zářit
 tvůj Dionýsius, tvé slunce.
- Dionýsius: Slunce⁶ Sicílie bude žít, dokud budou
 po jeho boku zářit tak jasné hvězdy.
 Žiji, dokud žije i můj dvůr a moji šlechtici.
- 75 Dvořané: Všichni jsme připraveni splnit každý vládcův pokyn.
- Synek 1: Vznešený, i my jsme připraveni splnit každý tvůj pokyn.
 Otče, přikaz mi něco, pohleď, udělám všechno!
- Synek 2: Vznešený, pokud něco přikážeš, rád to udělám.
- Oba synkové: Přikaz vrhnout se na nepřítelé, zachrání-li to otci život.
- 80 Dionýsius: Pokud celá Sicílie ctí pokyny vládce tak jako vy,
 budu žít dlouhá léta.
- Dvořané: Pohleď, dáme i svou krev, aby se tak stalo!
- Dionýsius: Chci tedy, aby bylo celé Sicílii znovu dáno
 na vědomí, že nikdo nesmí uzavřít žádný
 tajný pakt nebo spolčení, aby se vládce nemusel
- 85

⁵ *Andromisus* – jméno odvozené z řec. *anér* – muž, člověk a *misó* – nenávidím.

⁶ Lat. *Cynthius*, ii, m. – přízvisko Apollóna, metonym. „slunce“.

- z této strany ničeho bát. Tak přísahám při bozích:
ať bude takový spolek ustanoven jménem kohokoli,
pachatel přesto vystoupí na truchlivé lešení smrti.
- Oba synkové: Ať se otcova vůle vyplní, ať žije náš otec!
- 90 Andromisus: Ať Olymp požehná tomu, po čem vládce touží,
a kdo by se chtěl tajně spolčovat, ať zhyne!
- Dvořan 1: Hej, ať žije Dionýsius!
- Dvořan 2: Ať žije dobrý
a spravedlivý vládce!
- Všichni: Ať žije a ve zdraví
dlouho vládne království!
- Dvořan 1: Pokud od této chvíle někdo poruší
- 95 vládcovy rozkazy, zasáhne ho trestající ruka
a za zločin, který spáchal, si odpyká náležitý trest.

3. SCÉNA

Když se Pythias doslechne, jak přátelsky Damon přijal jeho dopis a s jakou láskou ho přečetl, nedokáže se ovládnout a co nejrychleji spěchá k němu domů, aby se se svým Damonem setkal a připojil se k němu jako Patroklés k Achilleovi.

- Pythias: Počítám téměř každou hodinku, která uplyne,
než se můj posel vrátí od Damona. Ó Damone,
100 jediná útěcho mé duše! Ó, kdo mi konečně dopřeje,
kdo, prosím, kdo mi rychle dopřeje
dozvědět se něco o Damonovi?
Ó můj Damone! Ó sladké jméno! Ó, jak milý
je jeho zvuk, když doléhá k mým uším!
Hořím citem k tobě, citem, který zakořenil v mém nitru,
105 láska mě celého spaluje, přijď, Damone!
- Perseus: Pane, něco slyším.
- Pythias: Raději se tedy podívej.
- Perseus: Pane, vidím, jak sem rychlým krokem
spěchá posel.
- Pythias: Je ještě
daleko?
- Perseus: Už je skoro u mě.
- 110 Pythias: To jsou vítané zprávy. Otroku, leť, rychle
běž tou nejkratší a nejpřímější stezkou, co můžeš,
a přikaz poslovi, aby se bez prodlení dostavil sem.
- Daelius:⁷ Poslechnu tvůj rozkaz. Kéž je nebe nakloněné tvým přáním!

⁷ Daelius – jméno snad odvozené z řec. *Délios* – obyvatel ostrova Délu.

- Pythias: Ach rychle, blažený posle, zrychli krok!
- 115 Per. a Dael.: Hej! Ať Pythias jása! Podívej, posel,
kterého sis žádal, je zde.
- Pythias: Vidím, posle,⁸ že se divíš,
že tě již čekám. Prosím, jak se vede
mému Damonovi?
- Posel: Právě jsem popadl dech.
Buď zdrav, Damonova slávo, jeho srdce i duše,
120 druhý Damone!
- Pythias: Jak se má Damon? Jak
přijal můj dopis?
- Posel: Prožívá vytoužené dny,
ale žije v nich jen pro Pythia, mluví jen o něm
a po něm bez přestání naříká. Jakými projevy,
jakými gesty dával najevo svou lásku k tobě,
125 když z mých rukou přijal to, co napsala
tvá ruka! Dokonce se, když už se nemohl
ovládnout, nakonec rozhodl vydat se k tobě.
A nepochybuj o tom, že již spěchá a je na cestě.
- Pythias: Můj milý posle, zvěstuješ mi čirou radost.
130 Tak tedy pojď a rychle se mnou vstup
do mého domu.⁹ Jen co uspořádám své věci,
vyrazím napřed, vydám se Damonovi vstříc.
- 2 sluhové:¹⁰ A my tě budeme následovat, kamkoli tě nohy ponesou.

4. SCÉNA

Aby se tyranovi více zavděčil, ustanoví Dionýsiův důvěrník Andromisus zvědy, kteří mají sledovat přátelské schůzky a okamžitě o nich podávat zprávy jemu i Dionýsiovi.

- Andromisus: Slyšeli jste, o čemž nepochybují, co nám všem
135 znovu veřejně řekl Dionýsius?
- Dvořan: Myslíš to, co sicilský Jupiter
přikazuje a zakazuje?
- Andromisus: Ano, při Herkulovi.
- Elpenor: Vylož nám ten pokyn shůry.
- Andromisus: Může nás vynést na vrchol slávy a získat nám
přízeň našeho vládce.

⁸ Lat. *Mercurius*, ii, m. – okřídlený posel bohů, zde v obecném významu „posel“.

⁹ *Lares*, um, m. – domácí bůžkové, zde v obecném významu „dům, domov“.

¹⁰ Lat. *ephebi* – mladí muži, jinoši. Jako „sluhové“ přeloženo podle kontextu, jedná se zřejmě o Persea a Daelia. Podobně viz úvod k 7. scéně.

- Virvidus: Nebuď jako věštec, který mluví do větru,
140 a vysvětlí nám, co nás čeká.¹¹
- Andromisus: Sledujte
domy,¹² křižovatky cest i zákoutí
a místa daleko od cesty. Pokud někdo z vás zjistí,
že tam či onde nějaká dvojice uzavírá
tajný spolek, ať o tom rychle
145 podá zprávu mně nebo Dionýsiovi.
- Elpenor: Já se vynasnažím být jako bdělý Argos,¹³
který má sto očí.
- Virvidus: A já budu na stráži
ve dne v noci, jako je na Olympu Foibos
a tisíce hvězd.
- Cerartus:¹⁴ Já budu celý jedno oko,
150 bystřejší, než jaké má rys.
- Stráž 1: I my budeme chodit po polích a po lesích
a všude budeme stíhat zločiny proti vládci.
- Andromisus: Pusťte se rychle do práce, všichni naráz zaměstnejte
na všech stranách jak oči, tak nohy a ruce
155 nebo cokoli, co může být nějak platné.
Věřte, že za všechno, co uděláte, bude následovat pocta
nebo čest, zlato, bohatství, přízeň vládce
nebo sláva.
- Všichni: Stane se podle vládcova přání,
které nám Andromisus oznamuje, jen vydej rozkaz.
- 160 Stráž: Hle, všichni jsou připraveni poslechnout tvé pokyny.
- Všichni: Ať vládce triumfuje!
- Stráž 2: Já budu mít od této chvíle sto očí.
- Stráž 3: Kujme pikle! Já se schovám tady.
- Stráž 4: Já budu hlídat na tomto místě.
- Stráž 1: Já na tomhle.
Pokud dopadnu nějakého zločince, ať je hned
165 zavřen do vězení!
- Všichni: Tak si to žádá král svým rozkazem.

¹¹ Lat. *diphtheram explicia*, dosl. „rozviň kozí kůži“. *Diphthera*, *ae, f.* – kozí kůže, na kterou Zeus zapisoval osud každého člověka. Slovo *diphthera* může také znamenat „pergamén“, replika by pak měla význam „Rozbal a přečti nám svitek“, tj. ten, na kterém je napsaný Dionýsiův rozkaz. Vzhledem ke kontextu se však přikláníme k první možnosti.

¹² Lat. *Penates*, *um, m.* – domácí bůžkové, zde v obecném významu „dům, domov“.

¹³ *Argus, i, m.* – Argos, bájný strážce, který měl sto očí.

¹⁴ *Cerartus* – jméno související snad s řec. *kér* – smrt, zlý osud, zhouba.

1. CHORUS

Tyranie se dozví o nejpevnějším poutu, které pojí Přátelství a Věrnost, a snaží se ho zlomit násilím. Když se o to pokouší marně, plná zuřivosti pošle oba do vězení.

- 170 Tyranie: Koho to vidím vcházet do našeho domu?
Do zbraně! Do zbraně, druhové moji,
chopte se jich, rozdělte je!
Kráčím světem, rovná hvězdám, a nestrpím,
aby se vyskytl kdokoli mně rovný. S pohrdáním sleduji,
když někdo chce vystrkovat růžky. Takové nenávidím
ze všeho nejvíc a těm, kdo mi touží sloužit, přikazuji,
aby je také ze všeho nejvíc nenáviděli. Myslím ty,
kteří chtějí navzájem uzavřít závazný svazek.
- 175 Co to vidím za lidi?
- P. a V.: Vidíš dva,
kteří se milují a jsou jako jeden.
- Tyranie: A vy, padouši, vy jste se vzájemně domluvili na mé záhubě?
- P. a V.: Ne, my se milujeme, milujeme se navzájem.
- Tyranie: Přikazuji vám, hned s tou láskou skončete!
- P. a V.: To přikazuješ marně.
- 180 Tyranie: Jakže, marně? Nevidíte snad, že bych vás k tomu mohla
s jejich pomocí¹⁵ donutit?
- P. a V.: Ničeho nedosáhneš,
protože my se milujeme.
- Tyranie: Vy padouši, vy se mi opovážujete
takto odporovat? Rychle, strážé, uvrhněte je
do želez a vsadte je do ohavného vězení!
- 185 P. a V.: My se budeme milovat i v poutech.
Útočíš na nevinné,
zbytečně se s námi namáháš.
Milujeme se, milujeme se.
Ať si nás sužuje krutý hněv,
190 ať nás svírají tisíce pout,
nás neodradíš, nic nezískáš,
to všechno nám v ničem nezabrání.
Čím těsněji nás spoutáš,
tím více nás sváže láska.

¹⁵ Tyranie snad myslí strážé nebo vězeňská pouta.

5. SCÉNA

Když se Pythias a Damon nečekaně setkají, nejprve dosvědčí svou lásku vzájemným objetím a hned poté ji zpečetí i krví.

- 195 Phoedrus: Sem nám můj milý Damon přikázal jít,
a vida, o kolik¹⁶ jsem předešel Faustula,
jak jsem ho předběhl. Konečně přichází.
Šneku!
- Faustulus: Ty těžkopádný trocheji! Teď jsi mě
předešel snad i o deset kroků, když jsem tě předtím
200 stále předbíhal.
- Phoedrus: Myslíš jako
předbíhá volek tygra?
- Faustulus: Myslím jako
orel předbíhá pštrosa. Jen se směj,
jak je ti libo.
- Phoedrus: Ostatně je jisté,
že jsem tě na míle předběhl.
- 205 Faustulus: Pověz, jakého máš pro své tvrzení svědka?
- Phoedrus: Aj, ty se v té věci ještě odvažuješ požadovat svědka?
- Faustulus: Vím, je známo, že umíš lhát i beze svědka.
- Phoedrus: Faustule, trochu opatrněji, abys to nepřehnal!
- Faustulus: Vždyť ty jsi to také přehnal, a dokonce jako první.
210 Ale podívej!
- Per. a Dael.:¹⁷ Bohové! Pod jakou šťastnou hvězdou přicházíme,
že tu vidíme Phoedra a Faustula?
- Ph. a F.:¹⁸ Je to Perseus?
- Vidíme Daelia?
- Per. a Dael.: Zajisté, jsme to
my.
- Ph. a F.: A také my to jsme!
Buďte zdraví, naši milí bratříčkové!
- 215 Per. a Dael.: Není náhodou blízko váš pán?
- Ph. a F.: Váš je blízko?
- Per. a Dael.: Náš ano.
- Ph. a F.: Náš také.
- Všichni: Vratme se tedy a povězme o tom pánům.

¹⁶ Lat. *quantis parasangis*. *Parasanga*, ae, f. – délková míra odpovídající třiceti stadiím, obecně „velká vzdálenost“.

¹⁷ Perseus a Daelius.

¹⁸ Phoedrus a Faustulus.

- Phaedrus: Jaké to neseme zprávy! A jakou
radost! Už to v duchu vidím.
- 220 Faustulus: Bez pochyb.
Neboť když pána před chvílí dokázal tolik rozveselit
jediný dopis, co s ním jen, bohové, udělá
osobně přítomný Pythias?
- Phoedrus: To je právě to.
- Ph. a F.: Ale poběžme.
- Faustulus: A vida, náš pán!
- Pythias: Kde se tu berete?
- Faustulus: Jsme
na cestě, jak vidíš, a to s radostným posláním.
- 225 Pythias: Pověz, proč?
- Faustulus: Jdeme ti podat zprávu o tvém Nísovi.
- Pythias: V jaké záležitosti?
- Faustulus: Že je nedaleko.
- Pythias: Můj drahý Damon! Ten že mi jde vstříc?
Ó já blažený, nebesa plní mé přání!
Přízeň osudu mě dnes poctila
vábivým úsměvem! Ach, ať slunce¹⁹ rychle
přivede na svět tu vytouženou chvíli! Ať nebe jásá!
230 Ó já blažený! Kdo mi daroval ten kousek
nadpozemského štěstí?²⁰
- Ph. a F.: Pythie, je tu Damon.
- Pythias: Sotva se ovládám.
- Damon: Pythie!
- Pythias: Damone!
- Damon: Buď zdráv!
- 235 Pythias: Buď zdráv!
- Damon: Ó, ty buď stokrát zdráv, můj Pythie!
- Pythias: Ó, ty buď tisíckrát pozdraven, Damone!
Dovol, abych se s tebou jako druh spojil v sladkém objetí!
- Damon: Ach držím tě, držím tě, má duše!
- Pythias: Držím tě,
já tě držím, tisknu tě k sobě, duše moje!
- Damon: Ano
- 240 a já tě také objímám.
- Pythias: Ano a já tě i líbám.
- Damon: Já tě líbám, opakuji, já tě líbám.

¹⁹ Lat. *Phaebus*, i, m. – přízvisko Apollóna, zde v obecném významu „slunce, den“.

²⁰ Lat. *Elysia felicitas* – štěstí, jaké vládne v Élysiu, podsvětním sídle blažených.

- Pythias: Já tebe.
 Damon: Ó můj Pythie!
 Pythias: Ó můj Damone!
 Damon: Ty jsi zkrátka
 můj Achátés.²¹
- Pythias: A ty jsi můj Aeneas.
 Damon: Ty jsi také můj Héraklés.
 Pythias: Ty můj
 245 Théseus.
- Damon: Ano, ty jsi můj Achilleus.
 Pythias: Ty mé
 druhé já, jsi sám Patroklés.
- Damon: Můj Pythie!
 Já tě bez přestání budu považovat za sobě nejdražšího.
 Pythias: A já tebe, Damone, bez přestání za sobě nejmilejšího!
 Damon: Jako byli kdysi Orestové a Héraklové a Pyladové
 250 a Théseové, takoví teď toužíme být
 i my.
- Pythias: Hérakle, jestli dovolíš,
 já budu tobě, Orestovi, Pyladem,
 budu tobě, Héraklovi, Théseem.
- Damon: Tak to ale bude bez přestání,
 tak to zůstane navěky. Souhlasíš?
- 255 Pythias: Navěky a bez přestání, s tím navždy souhlasím!
 Damon: Zatím o tom však pouze mluvíme,
 rád bych to prokázal také skutkem.
- Pythias: Do toho, Damone, jak přikazuješ.
 Chceš-li, osvědčím svou lásku třeba tím,
 že ji zpečetím vlastní krví. Krev se mi v žilách už pění.
- 260 Damon: Pohled! Takto se svou vlastní krví upisuji tobě!
 Pythias: Pohled! Stejně tak se svou vlastní krví upisuji já tobě!
 Damon: Já, Damon, chci navěky patřit Pythiovi.
 Pythias: A já, Pythias, budu navěky patřit Damonovi.
 Damon: K tomu mi pomůže Jupiter.
- Pythias: A všichni bohové.
 265 Damon: Ó, žij po mnohé dny, žij tak dlouho jako Nestór!
 Pythias: I ty žij! Ztratil bych život s tvou krví,
 která je teď i má.
- Damon: Přisuzuješ mi větší cenu, než si zasloužím.
 Pythias: Vše, co mi zbývá, své tělo i duši, všechno ti
 ochotně odevzdám.

²¹ *Achates, ae, m.* – věrný přítel a průvodce Aeneův.

270 Damon: Mé tělo a duši
si zasloužíš ty.

Pythias: Má láska, Damone,
ti věčně bude opětovat zasloužené díky.

Damon: Jsem, Pythie, jsem a navěky zůstanu tvůj!

Pythias: Tedy sbohem! Damone, sbohem!

Damon: Navěky tvůj!

Pythias: Ó Damone, tisíckrát sbohem!

Damon: Navěky tvůj!

6. SCÉNA

Náhodou to pozoroval jeden ze zvěďů a oznámil to Andromisovi. Když však Andromisus příběhne, zastihne už jen samotného Damona. Přikáže ho nicméně uvrhnout do želez jako narušitele královského zákazu.

275 Elpenor: Kdybych to neslyšel a neviděl na vlastní oči,
sotva bych věřil, že je to možné, a přece se to stalo.
Co je teď nejrozumnější udělat? Za tímto
paktem se skrývá něco nezvyklého. Ať je to jakkoli,
je v tom něco podivného a zároveň neslýchaného, aby se
280 takto loučil jeden muž s druhým a vrhal se mu kolem krku.
Prétor bude lépe vědět, co je třeba dělat.
Všechno mu důvěrně povím, on už se postará.
Těmato očima, jako očitý svědek, jsem až příliš jasně viděl,
jak zde tito dva bezpochyby chystali zločin, který míří
285 na Dionýsiovu hlavu; dokonce – hrůza! – sepsali smlouvu
svou vlastní krví. Běda ti, Damone!
A stejně tak tobě, o němž sám Damon říkal,
že mu bude navěky patřit.

Andromisus: Kde jsou? Kde jsou
ti zločinci?

Virvidus: Stále tu ještě je i Elpenor.
290 Ten bude skvělým svědkem.

Elpenor: A bude-li třeba
i něčeho dalšího, můžu vypovídat i pod přísahou.

Andromisus: Nic víc nežádám; vy dva u mě totiž
platíte víc než deset, tisíc a ještě víc jiných.

Elpenor: Co máme nyní dělat?

Virvidus: Řekl bych, že když chceš
295 chytit šelmu, musíš ji ze všech stran
obklopit pastmi.

- Andromisus: Oba dva musíte stát hned tady
a hned se zas rychle postavit tam, číhat,
aby vám snad nějaká liška neproklouzla pod rukama.²²
Obstupte toho zločince, chopte se ho!
- 300 Damon: Jsem já snad ten zločinec?
- Andromisus: Vládce přikazuje, že kdokoli se odváží založit
spolek namířený proti osobě nejvyššího vládce,
musí být potrestán železnými pouty a navíc smrtí.
- Damon: Copak já jsem se spolčil proti osobě nejvyššího vládce?
- 305 Elp. a Vir.: Je to podezřelá věc, když spolu lidé jednají
v skrytu o tajných věcech.
- Andromisus: Kdopak je ten druhý, co tu byl,
a kde je teď?
- Damon: To byl můj přítel
a vůbec osoba mně nejdražší.
- Andromisus: Rychle! Uvrhněte ho
do pout!
- Elp. a Vir.: Bez potíží, jestliže se provinil,
potom půjde do pout i ten druhý.
- 310 Andromisus: Rychle sem, chopte se ho!
- Damon: Vlečeš nevinného!
- Elp. a Vir.: Jestli budeš shledán vinným, nebo nevinným, to ukáže
dnešní den nebo snad zítřejší.
- Andromisus: Pojď tudy.
- Elp. a Vir.: Šibeničníku!
- Damon: Kam mě vlečete?
- Elp. a Vir.: Do vězení.
- Damon: Pusťte mě na svobodu, prosím!
- Elp. a Vir.: Ne.
- Damon: Pro tentokrát!
- 315 Elp. a Vir.: Házíš hrách na stěnu, už není žádné místo pro záchranu.
- Damon: Pokorně prosím!
- Elp. a Vir.: Ne!
- Damon: Na kolenou prosím!
- Andromisus: Popadněte provinilce, zakruťte tomu padouchovi krkem!
- Elp. a Vir.: Půjdeš k vládci, aby sis vyslechl ortel.

²² V tuto chvíli se zřejmě na scéně objevil Damon.

7. SCÉNA

Damonovi dva sluhové těžce nesou, že na jejich pánovi bylo spácháno násilí. Proto spílají Dionýsiovi za jeho tyranskou vládu a hrozí mu. Když se jim však žluč náhle přestane pěnit, vydají se za Pythiem oznámit mu, co Damona čeká.

320 Phoedrus: Běda! Jaký zločin to byl spáchán, a dokonce na našem domě!

Faustulus: Běda! Vsadit do pout Damona?
Tak sladkého, milého a nevinného člověka?

Phoedrus: Kdo však dal první podnět k tomuto zločinu?
Snad Dionýsius?

325 Faustulus: Bohové! Proč jste toho viníka
nezahubili? Proč jste ho předem nezničili?
Nesrazili bleskem?

Phoedrus: Ó, kdybych jen já byl Jupiter!
Nebyl by už žádný Dionýsius
ani Andromisus! Ještě dnes bych je
zničil.

330 Faustulus: A kdybych já byl Herkules,
já bych ty dračí hlavy rozdrtil, že by si na mě
hezky dlouho a pořádně pamatovaly!

Phoedrus: Ó pane! Pane! Jak trpím! Jak se nad tvým osudem
rmoutím!

335 Faustulus: Co tu však truchlíme,
slzíme a naříkáme jako ženské?
Podívej, máme přece meče! A také jsme přece
muži. Pojďme tedy a společně pomstíme
našeho pána, jak jen to půjde.

Phoedrus: To je dobrá rada,
již cítím hněv!

Faustulus: Ve mně se již také probouzí
muž! Jsem strašný, když jednou
začnu!

340 Phoedrus: Já můžu, třeba sám, srazit deset mužů!
Pojďme tedy! Pomstíme pána!

Faustulus: Ale jímá mě hrůza!
Ze všeho nejdřív pojďme spolu k Pythiovi,
oznámit mu, co se stalo. Možná nám dá
jinou radu nebo nám poskytne pomoc.

Phaedrus: Souhlasím.

Ph. a F.: Rychle tedy složme zbraně. Jdeme.

8. SCÉNA

Když Damon vyslechne rozsudek smrti, žádá o propuštění z vězení, aby mohl uspořádat své záležitosti. Dozví se, že jeho požadavek bude splněn, pokud se dostaví jako rukojmí někdo, kdo bude připraven podstoupit smrt v případě, že se on do tří dnů po propuštění neobjeví.

- 345 Elpenor: Když nemáme po ruce toho druhého,
ať za něj pyká Damon, třeba jediný.
- Damon: Bude však pykat nevinně.
- Virvidus: Každý je vinen už jen tím,
že ho Dionýsius za takového chce mít.
- Damon: Vinným mě může udělat pouze zločin.
- 350 Cerartus: To, že jsi spáchal zločin, ti může přisoudit právě vládce.
- Damon: To dokáže udělat jen svědomí.
- Elpenor: Popíráš snad, že má vládce takovou moc?
Vida, je tu nový zločin!
- Damon: Já vládce ctím, nemá však moc nad mou duší,
- 355 jen nad mým tělem.
- Všichni tři: Právě proto jsi vinen.
- Damon: Můj nevinný život však stále prokazuje a bude prokazovat,
že jsem nevinný! Nikdo mě nedonutí
k nějakému zločinu. A každý, kdo si je sám sebou
jistý, se takovým hrozbám směje! Nic se nebojím.
- 360 Virvidus: Hle, Andromisus je tu.
- Damon: Nebojím se ničeho.
- Andromisus: Nesu ti krutou zprávu, a to, že zemřeš.
- Damon: Z jakého zločinu jsem obviněn?
- Andromisus: Že jsi výslovně
a zcela zjevně podal pravici někomu dalšímu,
a tím s ním uzavřel pakt.
- Damon: Myslíš mého
- 365 přítele, osobu mně nejdražší?
- Andromisus: Tak rozhodl Dionýsius.
- Damon: Jestliže je tohle můj jediný zločin,
veřejně dosvědčuji a každý ať to ode mě slyší,
že pro tohoto přítele chci tisíckrát zemřít.
- Andromisus: Poslyš však i toto: až uplynou tři dny,
musíš podstoupit smrt.
- 370 Damon: Zemřel bych
třeba i dnes, kdyby mě nedržela jedna záležitost.
Žádám o jediné, abych ji směl vyřídit.
- Andromisus: Mám tě nechat
odejít z vězení na svobodu?

- Damon: O to tě prosím a žádám,
při všem svatém!
- 375 Andromisus: Jistě chceš, abych tě pustil,
a ty se pak nevrátíš.
- Damon: Přísahám
při Jovovi a při všech bozích a bohyních!
- Elpenor: Ale! Nemyslíš, že ten, kdo by nechal ptáčka
odletět do nejistoty, by byl pořádně hloupý?
- Damon: A co kdybych za sebe nechal rukojmí?
- 380 Andromisus: To by musel být někdo,
kdo by byl opravdu ochoten i zemřít, když se nevrátíš.
- Virvidus: Kdo by byl, prosím, takový hlupák a kde by se vzal?
- Damon: Já ho najdu.
- Andromisus: Do toho, čím dříve ho přivedeš, tím dříve
budeš moci odejít.
- E., V., C.:²³ Marná naděje!
- Damon: Naopak, je to jistá věc.
- 385 Phaedrus: Žasnu, když vidím Pythia, který se nejen
trápí Damonovým osudem, ale také s ním
zamýšlí sdílet stejný úděl.
- Faustus: Vážně si myslíš, že to opravdu chce
splnit?
- Phaedrus: Divím se, že o tom pochybuješ.
- Faustus: Nepochybně
o tom pochybuji, a dokonce velmi silně.
- 390 Phaedrus: Proč?
- Faustus: Protože přesvědčil by snad někdo
sám sebe, aby se sám nechal vsadit do vězení
místo někoho jiného?
- Phaedrus: Drahoušku!
Myslím, že Pythias by podstoupil i samu smrt.
- Faustus: Zlatíčko! Máme my se navzájem rádi?
- 395 Phaedrus: Máme, jistě.
- Faustus: Nyní se však, prosím, ptám:
Zemřel bys pro mě, pro svého milého Faustula?
Tak prosím, zemřel? Vždyť se máme navzájem rádi!
- Phaedrus: Raději pojďme a zpravme Damona
o Pythiovi.
- Faustus: Už jdu, když si to přeješ.

²³ Elpenor, Virvidus, Cerartus.

2. CHORUS

Aby odtrhla Přátelství od Věrnosti, rozhodne Tyranie, že jeden z nich padne za oběť smrti. Když však vidí, že se jeden nabízí za druhého, změní smýšlení a zatouží s oběma společně žít i zemřít.

- 400 Tyranie: Stále dodržujete svůj svazek
a jste spolu spojení?
Tak přísahám při nebeských hvězdách,
že jeden z vás brzy zahyne!
- P. a V.: Mě, mě sraz bleskem, prosím tě,
405 znič mě tisícem ran!
Dříve vypustím duši,
než bych dopustil naše rozdělení.
- Tyranie: Už vím, jak silná je vaše láska.
Aby vás však k sobě nepoutalo železo,
410 dávám vám toto zářivé pouto,
ať nás zlato spojí pevněji.

9. SCÉNA

Pythias pečlivě skryje svou podobu pod cizími šaty a Andromisus ho přijme jako rukojmí za Damona. Je ovšem přivítán posměšky a urážkami, jako by byl choromyslný.

- Pythias: Tvrdím, že jsem blažený, jako nikdo z těch,
které dnes dobrý osud zanesl do sicilských krajín.
Kéž smím pro svého přítele podstoupit
415 i to největší nebezpečí.
- Andromisus: Já ti to umožním,
dovolím ti být rukojmím, ale chci, abys měl na paměti toto:
Pokud zde ve stanovený čas nebude ten tvůj
tolik vychvalovaný Patroklés, tvůj Damon,
zemřeš ty sám.
- Pythias: Ó, jak mě nebe oblaží
420 v té chvíli, kdy budu mít možnost
položít život za přítele!
- Andromisus: Myslím,
že je to chabé znamení přátelství, když někdo nemá
dost rozumu a zřejmě není dost obezřetný.
- Pythias: Kdo dbá v největším nebezpečí na druhého,
425 na přítele, má dost rozumu a je dost obezřetný.

- Andromisus: Ale nedbá přitom o sebe.
 Pythias: A jako přítel
 o sebe ani nechce dbát; já chci podstoupit nebezpečí.
 Andromisus: Dobře. Tomu, kdo si něco přeje, se nemá jeho přání odpírat.
 Hle, zde je vězení, po němž toužíš. Hle, tvůj Damon.
- 430 Pythias: Příteli!
 Damon: Jakému Jovovi vděčím za to, že tě smím vidět?
 Pythias: Komu vděčím za to, že tě smím líbat a zemřít pro tebe?
 Andromisus: Hle, hvězdy ti seslaly rukojmí, jak jsi žádal.
 Odejdi tedy svobodně, dovolím ti to,
 neboť jestliže se nevrátíš, jako jistá oběť
 435 případně Dionýsiovi ten, kdo tu stojí.
- Damon: Bozi a bohyně,
 chraňte mě toho, abych způsobil neštěstí tomu,
 kdo byl dosud mým přítelem!
 Pythias: Žádám jen jediné,
 ať hvězdy chrání mého přítele, ať mi nebe
 dá možnost zemřít pro přítele, pokud se nevrátí.
- 440 Damon: Věř, já tu jistě budu.
 Pythias: Pro tebe zemřu!
 Damon: Ach, ušetři mě! Veliká bolest mi brání říct víc!
 Nikdy tě nenechám zahynout!
 Pythias: Mým přáním je zemřít.

10. SCÉNA

Dionýsius chce uspořádat obřad k počtě Hérakla a za oběť určí Damona. Protože ten se dosud nevrátil, přikáže místo něj přivést k oltáři rukojmí.

- Dvořan: Dionýsius ustanovil, že zde vevnitř, před tváří
 jeho božstva, se má konat slavnostní oběť. Rychle, hlasateli!
 445 Svolej všechny k obřadům hlasem tak silným, jak dokážeš!
- Hlasatel: Slyšte všichni, kdo obýváte široce rozlehlou
 sicilskou zem! Otec vlasti,
 spása Sicílie, vaše sláva a chloubu,
 450 čest a láska, sám král Dionýsius s celým svým dvorem
 a se svými potomky uspořádá slavnostní
 obřad svému bohu, svému Héraklovi.
 Nabídne mu oběť před královským palácem.
 Proto vás sem svolávám, pospěšte! Poběžte! Každému,
 kdo se nedostaví, to bude počítáno za těžký přečin.
- 455 Dvořan: Rychle, pospěš, hlasateli, pojď se mnou na druhou stranu,
 neboť již slyším, že ze zadu přichází kněz.

- Héraklovi kněží: Největšímu z bohů zpíváme posvátné zpěvy,
oslavujeme náležitým způsobem oltář božstva,
které září po celém světě,
tedy Hérakla.
- 460 On již před dávným časem přemohl hady,
porazil příšery, zkrotil lvy
a především spolu s Jovem svrhl
Giganty z nebes.
- 465 Král Dionýsius uctívá jeho oltář,
proto přikazuje zdárně slavit obřady.
Ať k tomu poslouží všechno, co se hodí
k oslavnému jáсотu.
- Kněz 1 a 2: Rychle sem, posvátná družino, následuj nás tam, kde král
470 přikázal slavnostním obřadem slavit Boha, velkého Hérakla!
- Dionýsius: Sluší se, aby měl vládce ustavičně na starost péči o bohy,
a to do té míry, aby si byl vědom, že na tom
z velké části závisí osud jeho říše
a všeho lidu. Komu toto jediné
475 neleží na srdci, kdo jedná sám,
jen se svými předáky, jedná pošetile,
píše na vodu, orá vítr.
- 2 synkové: Vznešený, dovolíš-li, promluvíme.
Dionýsius: Dovolím, o co se jedná?
2 synkové: Obřady jsou téměř připraveny, čeká se na otce.
480 Dionýsius: Už přivedli oběť? Toho zločince,
který se nedávno odvážil veřejně uzavřít dohodu
namířenou proti naší osobě?
- Andromisus: Myslíš Damona?
Dionýsius: Právě toho. Ať Damona přivedou, aby byl obětován
při héraklovských obřadech. To přikazuji, to chci.
- 485 Andromisus: Toho Damona jsme však z milosti vládce
již před třemi dny propustili z vězení. Přijali jsme za něj
rukojmí.
- Dionýsius: Přísahám při své hlavě!
Přikazuji, ať rukojmí ihned zaujme místo nepřítomného!
Přiveďte sem oběť!

- Andromisus: Jak si král přeje.
 490 Synek 1: Tak zůstane zachována Héraklova čest.
 Synek 2: A také otcova.
 Ať je splněn vládcův spravedlivý²⁴ pokyn!
 Sluší se poslechnout tvých pokynů.
 Dvořané: Hej, Dionýsie! Náš králi, naše cti a láska, hej!
 Jásej, naše slávo! Věčně žij a vládni!

11. SCÉNA

Damon se vrací, a protože je unavený po cestě, zamíří na nějaký čas k satyrovi. Když se od něj dozví o nebezpečí, které hrozí Pythiovi, hned pospíchá osvobodit přítele od smrti.

- 495 Damon: Konečně se vracím domů, mé záležitosti jsou vyřízeny.
 Vracím se konečně domů a s radostí se navracím
 pro svou smrt.
 Ph. a F.:²⁵ Pane, cože? Jdeš na smrt?
 Damon: Jistě.
 Ph. a F.: To ať hvězdy nedopustí!
 Damon: Ale Dionýsius mi to přikázal.
 Faustulus: Pane, nejsme snad tady, jak vidíš, v bezpečí?
 500 Nač ti je třeba vracet se k Dionýsiovi?
 Damon: Děti moje!
 Je to nutné, a velmi, protože jinak
 by Pythias zemřel. Proto se dobrovolně vracím,
 neboť tak pro Pythia zemřu já.
 Ph. a F.: Ale co pak bude s námi, pane? Běda! Běda, pláčeme!
 505 Damon: Přestaňte.
 Ph. a F.: Rač si tedy aspoň na tomto místě
 maličko odpočinout.
 Damon: Spánek tíží mé oči.
 Kde je Pythias?
 Faustulus: Voláš-li mě, jsem tady.
 Damon: Rychle!
 Phaedrus: Máš-li nějaký příkaz, rozkazuj.
 Damon: Před chvílí tu byl.
 Faustulus: To byl jen sen, který právě skončil!
 510 Phoedrus: To Morfeův zalidněný dvůr vskočil
 na jeviště v tvé hlavě, a právě odešel.

²⁴ Lat. *Themis, idis, f.* – bohyně spravedlnosti, zde přeneseně ve významu „spravedlivý řád“.

²⁵ Phoedrus a Faustulus.

- Damon: Žertuješ ve vážné věci. Já ho každopádně viděl.
 Faustulus: O tom nepochybuji, jen kdybych věděl, jakýma očima.
 Tyhle totiž spaly a mysl, jejíž síla byla potlačena,
 515 ti přinesla pošetilý přelud.
- Phoedrus: Spánek si s námi hraje tak,
 že obnovuje minulé události a děje,
 které se v našem duchu odehrály přes den, v noci vyvolává
 a sehrává s nimi divadlo.
- Damon: Co si však jednou vštípíš
 hluboko do mysli, to tam uvázne nadlouho.
 520 Faustulus: Mysl, kterou tíží smutné starosti,
 je správné, vhodné a prospěšné rozptýlit. Pojd' za námi!
- Phoedrus: Přestaň už s tím snem! Podívej! Jak je tu všechno příjemné!
 Faustulus: Vida, co je to za domeček?
 Ph. a F.: Pane! Prcháme! Pane!
- Damon: I já se přece jen bojím.
 Satyr: Nic ty se neboj,
 525 neboť vstupuješ do našeho příbytku jako host,
 jakého jsme tu už věky neviděli.
 Zdrž se na chvíli, posaď se. A vy, synáčky,
 teď na počest zde přítomného hosta ukažte,
 jaké umíte taneční skoky, zatančete.
- 530 Satyrkové: Rádi vykonáme, co nám otec prikazuje.
 Satyr: Dobře, půvabně, synáčky moji.
 3 satyrkové: Hej, otče! Hej!
- Satyr: Nyní však něco povím tobě, můj hoste, a sice to,
 co mi zevnitř naznačuje božstvo, které sídlí v mém nitru.
- Damon: Rád si to poslechnu.
 Satyr: Nevím, jestli to uslyšíš rád.
 535 Přece ti to však řeknu. Nemáš nějakého přítele?
- Damon: Mám, mně nejmilejšího.
 Satyr: Nevsadili ho
 místo tebe do vězení?
- Damon: Ano, vsadili.
 A dosud tam, myslím, bude.
- Satyr: Nikoli, ve vězení
 už není.
- Damon: Hvězdy! Co když ho Dionýsius,
 540 náš tyran, mezitím také zabil?
- Satyr: Ještě nezahynul. Avšak právě teď ho vedou na místo,
 kde má být zahuben. Nepospíšíš-li si,
 už Pythia nezastihneš.

Damon: Pospíchám. Nebe ti oplat!
 Pythie!
 Ph. a F.: Ó můj Pythie!²⁶

12. SCÉNA

Když již Pythias stojí pod popravčí sekerou, přijde Damon a nabídne se tyranovi na smrt. Zatímco Pythias usiluje, aby byl zabit místo něho, ale Damon to odmítá, Dionýsius obdivuje nový nezvyklý zápas, daruje oběma život a žádá, aby ho přijali za třetího do svazku svého přátelství.

545 Andromisus: Neříkal jsem, že tomu svému Achilleovi
 příliš věříš, ty Patrokle?
 Pythias: Jistě, a já také svému Achilleovi
 věřím dosud.
 Andromisus: Jsi hloupý, a proto také
 zemřeš, třeba na můj rozkaz.
 Pythias: Toho se vůbec
 550 nebojím, nevzpírám se, naopak prosím
 a žádám, aby mi hvězdy dopřály to štěstí
 být obětí za svého Thésea.
 Andromisus: Když se v něčí mysli usadí hloupost, uchvátí ji celou.
 Pythias: Přítel pro přítele nemůže udělat nic hloupého.
 Andromisus: Pokud nezemře.
 Pythias: Kéž mi hvězdy dopřejí
 555 zemřít pro přítele! To bych považoval za část
 svého štěstí. O to prosím! O to žádám!
 Andromisus: Dostaneš to bez prošení, pojď se mnou jako oběť tudy!
 Pythias: Půjdu za tebou jako do Élysia! Jako do rozkvetlého údolí!²⁷
 Ba jako do komnat samého Jova!
 Andromisus: Pojď za mnou, uvidíme!
 560 Pythias: Láska k Damonovi, která se ve mně zrodila,
 je pevnější než ocel, nikdy v mém nitru nevychladne.
 Dionýsius: Vyslyš naše prosby, převelký synu
 velkého hromovládce Jova, na jehož pokyn se nebe
 i samo podsvětí²⁸ chvějí strachy a svět se třese.
 565 Hle, jaký posvátný obřad ti pořádá hlava sicilské krajiny
 a všechny její královské paláce!

²⁶ Přiřazení 2. poloviny v. 544 Phaetrovi a Faustulovi je nelogické, snad měl říkat celý verš Damon.

²⁷ Lat. *Tempe* – thessalské údolí mezi Olympem a Ossou, příslovečné svými přírodními krásami, zde v obecném významu „půvabné údolí“.

²⁸ Lat. *Taenarus*, i, m. – mys a osada na Peloponésu, kde byl jeden z bájných vstupů do podsvětí. Zde v obecném významu „podsvětí“.

- 570 To proto, že jsi, jak všichni vyznáváme,
kdysi zkontroloval nebeskou rukou příšery, zhoubného
Polyféma²⁹ a všechno ostatní, co přinášelo zkázu.
Svatá družino božských pomocníků, jak dlouho budeš
ještě otálet a proč? Zahajte obřad!
- Kněz 2: Vznešený vládce, slávo a chloubu bohů,
pohleď, jsme všichni připraveni na tvé pokyny,
avšak dosud není přítomna oběť, která má být obětována.
- 575 Dionýsius: Dosud není přítomna oběť, která má být obětována?
Přisahám při tomto žezle! Přisahám při své hlavě,
že jestli se snad ten zločinec bojí být obětován,
já sám jako kněz poběžím do vězení a sám
srazím tomu padouchovi hlavu!
- 580 Oba synkové: Ne, otče, dovol, aby to vykonali
tvoji synové.
- Synek 1: Já mu mečem
proženu útroby!
- Synek 2: Já mu rozpůlím hlavu!
- Dionýsius: Nechte své pravice v klidu, již začíná obřad.
- Dvořané: Vznešený! Slávo bohů, ozdobu Sicílie,
nejvyšší soudce vlasti a její jediná chloubu,
585 sláva, vládce, když pořádáš bohům obřad, budeš žít!
- Dionýsius: Kněží, chopte se oběti zasvěcené Héraklovi!
Jdi! Zemři, tak prikazuji, můj nepříteli!
- Pythias: Umírám pro přítele a raduji se, že zemřu
pro svého Damona! Sladká duše! Dýcháš-li dosud
590 pozemský vzduch, ať je to kdekoli, ať tam nebe vidí
toto svědectví mé lásky k tobě a ví,
že Pythias hyne pro Damona s radostí!
Ten svého Pythia miloval a stále miluje,
když prolil svou krev a nabídl ji jako pečeť lásky.
- 595 Tímto znamením mě k sobě připoutal a přátelský cit
i láska den ode dne vzrůstá; mým přáním je zemřít.
Rychle! Rychle, knězi! Proč katova ruka
a Héraklův kyj stále ještě otálejí?
- Kněz 1: Rychle přistup sem! A nevolej už po smrti, tvému přání
600 bude hned učiněno zadost. Nejdřív zazpíváme Héraklovi
píseň a pak budeš obřadně obětován bohům.

²⁹ Polyphemos, i, m. – jednooký obr a lidožrout.

Zpěv kněží

- Chystáme oběť velikému Héraklovi,
posvátný obřad zasvěcený sicilskému božstvu.
Přivádíme velmi vznešenou oběť,
605 jejíž vznešenost tuto oběť činí ještě dražší,
tak to král chtěl a ustanovil.
Hej, Sicílie, díky posvátným obětem
budeš vždy stálá a pevná,
pokud bude tvůj lid zachovávat svaté obřady
610 a Dionýsius bude takto konat oběti.
Hej, Hérakle! Hej, Hérakle!
- Damon: Vznešený vládce!
Kněz 1: Jaký cizinec to přichází k posvátnému obřadu?
Damon: Vznešený vládce! Já nejsem cizinec, vidíš,
615 jsem to já, Damon. Prosím, zastav obřad,
v němž má být Pythias obětován. Já mám zemřít!
Já! Ustup, milý příteli! Pythie, po němž jsem
toužil! Věrný příteli! A nech zemřít mě,
toho, jemuž náleží smrt.
- Pythias: Ať bohové nedopustí,
aby zemřel někdo jiný než já, a tím méně ty!
620 Hvězdy! Právě Damon!
Damon: Já jsem však ten, komu byla
přisouzena smrt.
- Pythias: Avšak já, Pythias, jsem připravený
pro tebe zemřít a bylo mi přikázáno zemřít.
Damon: Pohled, knězi, já jsem oběť! Pohled, zde máš
přichystanou oběť pro Dionýsia!
- Pythias: Tou obětí jsem však
625 já, knězi, sraz tuto hlavu, tu mou!
Udeř!
- Damon: Přestaň! Nech zemřít mě, Pythie!
Pythias: Nenechám, zemřu já!
Damon: Já jsem však vinný,
ty jsi nevinný.
- Pythias: Já jsem stejně vinný jako ty.
Já zemřu, já!
- Damon: Mě však odsoudili na smrt
630 prvního, zemřu tedy já!
Pythias: Ale potom přikázali mně
zemřít místo tebe, místo Damona. Zemřu tedy já, ne ty.
- Damon: Hvězdy, zachraňte Pythia! Prosím, zachraňte ho!
Pythias: Ne, zachraňte kvůli mně Damona, kvůli mně,
prosím, hvězdy!

- Damon: Zkrátka zemřu já.
 Pythias: Ach, jistě zemřu
 635 já. Já!
 Damon: Naopak, zemřu já,
 a dokonce zemřu rád.
 Pythias: Já zemřu právě tak,
 a dokonce velmi rád.
 Damon: Já tě však nyní prosím,
 můj Pythie, prosím! Nech raději zemřít mě!
 Pythias: Nenechám, můj Damone! Nenechám! Ale prosím tě,
 640 abys ty místo sebe raději nechal zemřít mě.
 Damon: Vznešený! Copak
 jsi nepřikázal zemřít mně?
 Pythias: Vznešený! Copak
 jsi nepřikázal zemřít mně?
 Damon: Jistě zemřu já!
 Ano! Ano! Já zemřu!
 Pythias: Ne, já zemřu! Já! Já!
 Dionýsius: Jsem z vás tak uchvácen, že nyní téměř nevím,
 645 co bych měl říci nebo povědět.
 Damon: Jistě zemřu já!
 Ano! Ano! Já zemřu!
 Pythias: Ne, já zemřu! Já! Já!
 Dionýsius: Ne, žádný z vás nezemře!
 A prosím, ať bohové nedopustí ten zločin,
 že bych rozdělil dvě srdce, jež si jsou
 650 tak věrná. Nechám vás oba dál žít, nechám,
 naopak chci, abyste žili dlouho! Dokonce prosím,
 abych se k vám dvěma mohl připojit jako třetí,
 abych mohl sdílet vaše důvěrné přátelství.
 Ano, ano! A nechám oba žít, oba nechám naživu!
 655 Dam. a Pyt.: Když nám takto vracíš život, Dionýsie,
 a když nás necháš dále žít, přísaháme
 při hvězdách, že čím bude Damon Pythiovi
 a Pythias Damonovi, tím my oba
 budeme Dionýsiovi.
 660 Dvořané: Hej, Dionýsius! Pythias! Hej, Damon!
 Ať tato trojice přátel dlouho, věčně žije!

EPILOG

Doporučuje věrné a stálé přátelství mezi sobě rovnými.